

בבירות היה איש נעבור שלוש שנים

שם אל אל-חסן ואל מייסדיו האחרים של הפתח.

עלי היה איש מיוחד במינו בין הפלסטינים, אומר אל-חסן, "הוא היה בעל אישיות חזקה וכריזמטית, שהיה נחוש בדעתו להמשיך בדרכו של אביו."

בשנת 1967, אחרי המלחמה בין ישראל ומדינות ערב, בא סלאמה לעמאן כדי להשתתף במלחמת-הגרילה שאותה ביקש הפתח לזווג נגד ישראל. אך הוא נשלח ערמהרה לקאהיר לאימון של אנשי-מודיעין, ונחזר לעמאן כסגן-המפקד של המחלקה לביטחון. כאשר סולק אשף מעמאן, במלחמת-דמים אכזרית נגד הצבא הירדני בספטמבר 1970, נדד סלאמה ביחד עם הנהגת אשף לביירות.

אירגון ספטמבר השחור נולד באוירת המרירות והדיכאון שבה עסקות מיל-חמת האזרחים בירדן. מקורות אמריקאים, ישראלים ופלסטינים מסכימים על כך שסלאמה היה איש-פתח באגף-החינוך של ספטמבר השחור.

האירגון הזה ביצע ברשות מקסימלית של מיבצעי טרור: הרצח של ראש-ממשלת ירדן, וואצפי תל, בנובמבר 1971; נסיון ההתנקשות בחייו של השגריר הירדני בלונדון, ואיד ריפעי בדצמבר 1971; תקיפה בפצצות של מיצבורידלוק ומית קנים אלקטרוניים באירופה בפברואר 1972; חטיפת מטוס סבנה במאי 1972; ובסוף, מחזה-האימים הטרוריסטי, רצח הספורטאים הישראלים במשחקים האולימפיים במינכן בספטמבר 1972. שהסתיים במותם של תישעה ישראלים.

בועמם על הטבח במינכן, התחילו הישראלים לבצע בחשאי מערכה של טרור נגדי שכוון כלפי ספטמבר השחור. הישראלים הרגו לפחות תריסר לוחמים פלסטינים במרוצת מלחמת-הצללים הזאת, שתוארה בספר שיצא בשנת 1976 תחת הכותרת חוליית החיסול, מאת דיוויד ב' טינג ודא קריסטנסן.

סלאמה היותה מטרה ראשונה במעלה במערכה זאת, והישראלים סברו כי הצליחו לאתר אותו ולחסלו ב-21 ביולי 1973, בעיר לילהאמר שבנורבגיה. לבסוף התברר כי האיש שהם הרגו שם היה מלצר מרוקאי חף מפשע, אחמד בושיקי. מישגה זה הביך מאוד את המוסד, ונראה כי הוא חסם, למשך כמה שנים, את הניסיונות למצוא את סלאמה ולחסל אותו.

באמצע 1973 ביצעו ערפאת וסלאמה את צעד הפתיחה שלהם לעבר ארצות-הברית, למען אשף, בישר הדיאלוג כי יש סיכוי שבטופו של דבר תבוא הכרה אמריקאית

על הקיר בבירות

כרוה זו, שהיתה מודבקת על הקירות בבירות המערבית, צולמה עלידי ענת סרוגוטי ביום שבו ראיין

של קסינג'ר נותב לשדה-תעופה לבנוני בראי-אק, הנמצא באזור הבקעה, מיוזמת לבירות. מקור בבירות טוען כי סלאמה עמד בראשו של כוח בן 6000 אנשים שהגנו על חייו של קסינג'ר במרוצת ביקורו הקצר בלבנון.

בשעה שניסו לצאת מהמחנה. חבריו של סלאמה אומרים שקשריו עם בשיר ג'מיל נמשכו גם אחרי מלחמת-האזרחים. סביר להניח שהמוסד הישראלי ידע על מגיעו אלה של סלאמה.

אך הפרק האחרון בפרשת סלאמה הוא בחוקת ספקולציה. ברור רק כי הממשלה הישראלית החדשה, שהורכבה עלידי ראש-הממשלה מנחם בגין ביוני 1977, החליטה לנקוט בקו נוקשה כלפי הטרוריסטים — סמסלי, עבור ישראלים רבים, היו סלאמה והטבח במינכן.

ב-1978, כך נראה, הזהירו הישראלים את האמריקאים שהם עומדים להרוג את סלאמה. מקור במודיעין טוען כי במיפגש של פקיד-מודיעין מערביים שהוקדש לדין בטרוריסטים, אמר נציג ישראלי בנוכחותו של נציג הטי-איי-איי שסלאמה הוא עדיין המטרה מיספר אחד של ישראל. כתוצאה מכך דווח לסלאמה על העניין הישראלי המתמשך בו. יעצו לו להגביר את אמצעי-הביטחון סביבו. הוא עשה זאת וצירף מכונית נוספת של שומר-יראש ש-ליוותה אותו בנסיעותיו בבירות.

ביוני 1976, כשהוא משיג הצהרות-תודה פומביות לאשף מצידם של הנשיא ג'רלד פורד ומצד הנרי קסינג'ר. לסלאמה היה מגע יומ-יומי עם צוות השגרירות האמריקאית במהלך הפינוי.

הסיוע הביטחוני של סלאמה המשיך גם בתקופת ממשלתו של הנשיא ג'ימי קרטר, כאשר שבה והתעוררה התיקוה כי בחירתו של נשיא חדש מברשת סיכוי חדש להכרה אמריקאית ב"אשף. אחרי הפלישה הישראלית לדרום-לבנון במרס 1978, למשל, תכננה קבוצה של טרוריסטים, שנתמכו עלידי לוב, להדק את השגרירות האמריקאית ברומא. חבריו של סלאמה טוענים כי הוא חשף את התוכנית והמחלקה ה-17 שלו אסרה בלבנון תישעה מן הקושרים.

דוחו של סלאמה בענייני ביטחון לא היתה מוגבלת לארצות-הברית בלבד. חב"ריו בבירות אומרים שהוא גודיע לסעודים על קיומן של מזימות נגדם, ובכלל זה תוכנית של החזית העממית לשיחרור פלסטין להחדיר דרך דרום-תימן תלגנים שיפוצצו מיתקני נפט סעודיים. הוא סיפק

לשנות

תדמית

מטרותיו של ערפאת כמותה תקופה היתה לשנות את תדמיתו של אשף, עלידי הרחקתו מן הטרור הבינלאומי, כדי שימלא תפקיד דיפלומטי בשיתוף-השלום על המזרח-התיכון בז'נבה. הוא השיג למך זה אישור רשמי של אשף ביוני 1974. כאשר הוחלט שהסכם יושג במשא ומתן ויביא להקמת מינימדינה פלסטינית בגדה המערבית וברצועת-עזה. אחר-כך, בביקורו רבי-הפרסום של ערפאת במרכז האו"ם בניו-יורק, הבטיחו עוזריו באופן פרטי לממשלות מערביות וערביות כי פתח ינסה למנוע כל פעילות טרוריסטית

אור חדש על הריגת עלי חסן סלאמה, האיש שישראל ראתה בו

את האחראי לרצח הספורטאים במינכן ואחד ממפקדי "ספטמבר השחור"

ההתנקשות, כאשר בוצעה לבסוף, תוכננה בקפדנות. עליפי דוחות מודיעין של לבנונים ושל אשף, כפי שהופיעו באפי-ריל 1979 במאמר בלייף, התחיל המיבצע בסוף 1978. כאשר אשה שנשעה בדרכון בריטי, שנשא את השם אריקה מרי צ'מברס, שכרה דיירה במערב-ביירות. הדיירה, שנמצאה מעל למיסעדה שהתמחתה בני מאכלי-עוף, השקיפה על הבניין שבו נמצאה דיירתה של ג'ורג'ינה.

ב-22 ביוני 1979, הוחתמה מכונית פולקסוואגן בסמוך לבניין. המכונית היתה גדושה חומרי נפץ, ועטופה בלוחות פלדה מיוחדים, כך שעוצמתה של ההתפוצצות תופנה כלפי חוץ. לעבר מכונית חולפת. מעט אחרי השעה 3 וחצי אחר-הצהריים חלפה מכונית השברולט-סטיישן של סלאמה ליד מכונית התופת. בהתפוצצות נפצע סלאמה בצערימות. הוא נפטר בהגיעו לבית-חולים בבירות.

הלווייתו של סלאמה נערכה בבית-העל-מין הפלסטיני לגיבורי האומה, ליד מחנה-הפלטים שאתילא. אדם שהשתתף בהלי ווייה אמר, שכאשר הורדה גופתו של סלאמה לקבר הפתוח, הוא שמע ירייה-צדעה מרובע אשראפיה של ביירות, היכן ש-נמצאה המפקדה של בשיר ג'מיל, מנהיג הפלאנגות. ארצות-הברית שמרה על שתיקה מביכה.

עורה לאנשי-ביטחון ממערב-גרמניה, איטי ליה ויפאן, שביקשו מידע על הקשרים שבין ארגוני-הטרור בארצות-הים ובין אירגונים פלסטיניים קיצוניים; וב-1977, אחרי ביקורו של הנשיא המצרי סאדאת בירושלים, העביר סלאמה מידע לסאדאת על מזימה לובית-פלסטינית להתנקש ב-חייו.

ידידות מוזרה

עם הפלאנגות

על ריך להזכיר את ידידותו המשונה של סלאמה עם בשיר ג'מיל, מנהיג הפלאנגות הנוצריות בלבנון. שנתמך עלידי ישראל, ונרצח בספטמבר 1982. בערך באמצע מלחמת-האזרחים בלבנון, בשנים '66-1975, כאשר אנשי הפלאנגות ואנשי אשף נלחמו אלה נגד אלה. נסע סלאמה בשליחות-שלום למעוז הפלאנגיסטי בבית קאטייה, כדי לפגוש שם את בשיר ג'מיל ואת אביו, שייח' פייז ג'מיל. באוגוסט 1976, עליפי עדותם של מקור רות אחרים, הגיעו סלאמה ובשיר ג'מיל להסכם שעליפיו יפוגו הפלסטינים הנצורים במחנה תל אליזבת. החסם נשבר על-ידי תומכיו של נשיא לבנון הקודם, קאמיל שמעון, וקרוב ל-1000 פלסטינים נהרגו

של אשף. מהלך זה לקראת מתינות, הוליד מתח גובר בתוך אשף, החזית העממית לשיחרור פלסטין הסתלקה מן הוועדה, שכללה את קבוצת ההנהגה, כשהיא מאשימה את הפתח במגעים חשאיים עם ארצות-הברית. תיקוניהו של ערפאת, שיומנתו הדיפי לומטית תוליד ליישוב הבעייה הפלסטינית בהשראת האמריקאים — נכזבו. עם זאת, המשיך סלאמה במגעייו החשאיים עם ארצות-הברית.

מקורות ערביים מצביעים על סדרה של דוגמות לשיתוף-פעולה זה. הם אומרים כי השגריר האמריקאי בקאהיר אליס, הוזהר שאירגון פלסטיני הנהנה מתמיכה סורית מבקש להתנקש בחייו. (אליס מאי שר כי קיבל אזהרה כזאת בסוף 1974 ואומר כי "אפשרי הדבר" שמקורה של האזהרה הוא בסלאמה). המקורות אומרים גם כי באביב 1976, כאשר השגריר האמריקאי ריץ בראון, הגיעו ללבנון במהלכה של מלחמת-האזרחים שם, ביקשה ארצות-הברית וגם קיבלה הבטחה מצידו של סלאמה, שבראון לא יירצח (בראון מאי שר כי האמריקאים אכן ביקשו הבטחה כזאת. עליפי עתו של קסינג'ר). סלאמה גם דאג לסיור-ביטחון לפי-נויים של 263 אורחים מערביים מביירות באמצעות הצי השישי האמריקאי ב-20

בזכויות הפלסטינים. למען ארצות-הברית, היתה משמעותו סיכוי כי תרוסן הפעילות הטרוריסטית נגד אמריקאים, כמו הרצח של שני דיפלומטים אמריקאים בחרטום בספטמבר 1973, רצח שבוצע עלידי חוליה של ספטמבר השחור.

השתלשלות המאורעות של המהלך הדיפלומטי החשאי הזה שורטטה עלידי שר-החוץ האמריקאי מלשעבר, הנרי קסינג'ר, בכרך האחרון של זיכרונותיו, שנותר החבוכה. לדברי קסינג'ר, התחילו המגעים בסוף יולי 1973. והגיעו לשיאם בפגישה חשאית ב-3 בנובמבר של אותה שנה, בריבאט בירת מרוקו. בפגישה השתתפו ג'מיל ראל רוג'ן וולטרס, סגן-המנהל של הטי-איי-איי, ופקיד בכיר של אשף. הפגישה הסתיימה בהסכם איתהקפה בין ארצות-הברית ובין פתח. קסינג'ר כותב כי "התקפות על אמריקאים חללו — לפחות מצד אירגונו של ערפאת באשף".

סלאמה, מפקד האגף-לביטחון של פתח, היה אחראי ליישומה של מדיניות חדשה זאת. המיבוח הראשון היה בדצמבר 1973, כאשר קסינג'ר ביקר בלבנון. ידידיו של סלאמה אומרים שהוא הודיע לארצות-הברית כי יעצור נסיון התנקשות בחייו של קסינג'ר (קסינג'ר מעיר בפירוט: "דווח על כך שהיתה... תוכנית להפיל את המוטוס שלי"). התוצאה היתה הפטוטו